

Köy okulları ve enstitüleri teşkilât kanunu

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 25 . VI . 1942 - Sayı : 5141)

No.
4274

Kabul tarihi
19 . VI . 1942

Birinci bölüm

Teşkilât

A) Okullar ve idareleri

BİRİNCİ MADDE — Köylerde resmî, mecburi ve parasız ilk öğrenim okulları ve kursları şunlardır :

1. Eğitimci köy okulları;
2. Öğretmenli köy okulları;
3. Öğretmenli ve eğitimci köy okulları;
4. Pansiyonlu veya pansiyonsuz bölge köy okulları (Bu okulların, durumu ve arazisi maksada elverişli olduğu takdirde, nahiye merkezlerinde açılmaları tercih olunur);
5. Akşam okulları;
6. Köy ve bölge meslek kursları.

Bu okullar ve kurslar idare, öğretim, eğitim, ziraat, sanat, sağlık korunması, çocuk bakımı ve köy halkını yetiştirme yönünden sırasıyla aşağıda yazılı mercilere bağlıdır:

- a) Bölge gezici öğretmenliklerine ve gezici başöğretmenliklerine;
- b) Bölge ilk öğretim müfettişliklerine;
- c) Bölge köy enstitüsü müdürlüklerine;
- d) Kaza Maarif memurluklarına;
- e) Vilâyet Maarif müdürlüklerine.

İKİNCİ MADDE — Eğitimci ve köy enstitüsü mezunu öğretmenler, Maarif vekilligince tesbit edilecek olan gezici öğretmenlik veya gezici başöğretmenlik bölgelerindeki köylerde kurulan okullara tâyin edilirler.

Bu bölgelerdeki eğitimci ve öğretmenlerin vazife ile ilgili her türlü işlerini görmek üzere, her bölgeye köy enstitülerinden mezun ve köylerde başarı göstermiş öğretmenlerden 3238 sayılı kanuna göre bir gezici öğretmen veya gezici başöğretmen tâyin edilir.

Gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler kaza merkezlerinde görülecek işler bakımından kaza Maarif memurluklarına;

Eğitimci, öğretmeni ve köy halkını yetiştirmekle ilgili işler yönünden bölge ilk öğretim müfettişliklerine bağlıdır.

Bunlar, ziraat işlerinin gelişmesi için Ziraat vekâleti mütehassıslarıyla valilik ziraat müdürleri ve ziraat muallimleriyle işbirliği yaparlar. Bu işbirliğinin mahiyet ve şekli Maarif ve Ziraat vekillikleri arasında kararlaştırılır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İkinci madde hükümlerine göre teşkil edilecek gezici öğretmenlik veya gezici başöğretmenlik bölgelerinden lüzumu kadarı birleştirilerek bir teftiş bölgesi kurulur. Bu bölgeye giren okul, eğitimci, öğretmen, gezici öğ-

retmen ve gezici başöğretmenlerin her türlü işleri bir ilk öğretim müfettişi tarafından teftiş, murakabe ve idare edilir.

Müfettişlik merkezi, teftiş bölgesi içindeki kaza veya nahiyelerden birinin merkezidir.

Bölge ilk öğretim müfettişleri, bölgelerindeki okulları ilgilendiren idare işleri bakımından maarif müdürlüklerine bağlıdır. Bölgelerinde çalışan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin, köy enstitülerini ilgilendiren işleri yönünden o kesimdeki köy enstitüsü müdürlükleriyle işbirliği yaparlar.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Köy enstitüsü müdürlükleri, kendi kesimlerine giren valiliklerin köylerinde çalışan eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen, gezici başöğretmen ve ilk öğretim müfettişlerine bu kanunda yazılı esaslara göre her türlü yardımlarda bulunurlar. Köy okullarının gelişme ve yükselmesiyle ilgili işleri plânlaştırırlar.

BEŞİNCİ MADDE — Kaza maarif memurları, kazalarında bulunan diğer ilk okullar ve Maarif vekilliğinin idarelerine vereceği maarif kurumları gibi birinci maddede yazılı bütün köy okullarını ilgilendiren idare işlerini de görürler.

ALTINCI MADDE — Maarif müdürleri, vilâyetleri içinde bulunan bütün diğer okullar ve maarif kurumları gibi, birinci maddede yazılı köy okullarını da idare, teftiş ve murakabe ederler.

Valilik ziraat müdürleri birinci maddede yazılı okulların ziraat işlerini teftiş edebilirler. Teftiş neticelerini valilik yoluyla Maarif vekilliğine bildirirler.

Vekillik sıhhat müfettişleri, valilik sıhhat müdürleri ve hükümet tabipleri birinci maddede yazılı köy okullarının sağlık durumlarını teftiş edebilirler. Teftiş sonunda yazacakları raporları, müfettişler doğrudan doğruya, sıhhat müdürleriyle Hükümet tabipleri valilik yoluyla Maarif vekilliğine gönderirler.

B) Disiplin kurulları

YEDİNCİ MADDE — Valilik merkez kazasıyla diğer kazalara bağlı köylerin eğitimcileriyle Köy enstitülerinden mezun öğretmenlerin disiplin işlerine bakmak üzere, teftiş bölgesi müfettişinin - bulunmadığı takdirde maarif memurunun - başkanlığında her kaza merkezinde beşer üyeli birer (Kaza, köy öğretmenleri ve eğitimci disiplin kurulu) teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır:

1. Merkez kazası başöğretmenlerinden bölge ilk öğretim müfettişinin göstereceği üç namzet arasından maarif müdürünün seçeceği bir başöğretmen;
2. Kaza içindeki bölgelerde çalışan gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenler arasından maarif müdürlüklerince seçilecek bir gezici öğretmen veya gezici başöğretmen;
3. Kaza köylerinde çalışan eğitimci ve öğretmenlerin aralarından seçecekleri bir eğitimci ve bir öğretmen.

SEKİZİNCİ MADDE — Her valilik merkezinde maarif müdürünün veya muavininin başkanlığında gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlerin disiplin işlerine bakmak ve yedinci maddedeki kurulun kararları için ikinci derecede tetkik mercii olmak üzere beşer üyeli bir (Valilik köy öğretmen ve eğitimci disiplin kurulu) teşkil edilir. Bu kurulun üyeleri şunlardır:

1. Merkez kazası bölge ilk öğretim müfettişi;
2. Valiliğin bütün kazalarında vazife gören gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin kendi aralarından seçecekleri iki namzettten vekillikçe seçilecek bir gezici öğretmen veya gezici başöğretmen;

3. Merkez kazası köy eğitimci ve öğretmenlerinin kendi aralarından seçecekleri ikişer namzetten maarif müdürünün seçeceği bir eğitimci, bir öğretmen.

DOKUZUNCU MADDE — Yedinci ve sekizinci maddelerde yazılı disiplin kurulları üyeleri iki yıl için seçilir. Bu kurullara seçim yoluyla girecek üyelerin ne suretle seçilecekleri Maarif vekilligince tesbit edilir. (Kaza ve valilik köy öğretmen ve eğitimci disiplin kurulları) kararlarını mürettep âzanın çokluk reyile verirler. Bu kurullar rey nisabı mahfuz kalmak üzere âzanın çokluk sayısıyla deplanabilirler.

İkinci bölüm

Köy eğitimci ve öğretmenlerinin vazife ve salâhiyetleri

ONUNCU MADDE — Köy eğitimci ve öğretmenlerinin vazife ve salâhiyetleri ikiye bölünür :

- A) Okul ve kurslarla ilgili işler;
- B) Köy halkını yetiştirmekle ilgili işler.

A) Köy eğitimci ve öğretmenlerinin okul ve kurslarla ilgili vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

1. Köy okulu binasının, işliğinin yapılışında ve bahçesinin kuruluşunda çalışmak; 3803 sayılı kanunun on birinci, 3238 sayılı kanunun beşinci maddelerine göre bu okullara verilen eşyayı iyi bir şekilde muhafaza etmek; hayvanlara bakmak ve onları üretmek;
2. Okula mahsus araziye örnek olabilecek şekilde işlemek, boz bırakmamak;
3. Köy okulu işliğini, köylülere de faydalı olabilecek şekilde işletmek;
4. Köyde okul talebesinin eğitim ve öğretimiyle ilgili her türlü tedbirleri almak ve aldirtmak;
5. Talebenin sağlık durumlarını tehdit edici vakaları önlemeğe ve gidermeğe çalışmak ve bunun icabettirdiği tedbirleri almak ve aldirtmak;
6. Teftiş bölgesine giren köylerin okul binalarını yapmak, fidanlıklarını kurmak gibi elbirliğı isteyen işlerde birlikte çalışmak ve yardımlaşmak.

B) Köy eğitimci ve öğretmenlerinin köy halkını yetiştirmekle ilgili vazife ve salâhiyetleri şunlardır :

1. Köy halkının millî kültürünü yükseltmek, onları sosyal hayat bakımından asrın şartlarına ve icaplarına göre yetiştirmek, köy kültürünün müsbet kıymetlerini yaymak ve kuvvetlendirmek için gereken tedbirleri almak; millî bayram günlerinde, okulların açılışlarında, mahallî ve millî âdetlere göre kutlanan iş günlerinde törenler yapmak ve bunları, halk türküleri, oyunları, marşları ve müzik aletleri esas tutulmak suretiyle tertip, tanzim ve idare etmek; köy halkını radyodan âzami derecede faydalandirtmak;
2. Köyün ekonomik hayatını geliştirmek için ziraat, sanat, teknik alanlarında köylülere örnek olabilecek işler yapmak; okullarda sergiler açmak ve diğer münasip yerlerde panayırlar açılmasına yardım etmek; istihsalin arttırılması ve ürünlerin kıymetlendirilmesi, köy iş hayatının canlandırılmasıyla ilgili tedbirlerin alınmasında köylülere gereken yardımlarda bulunmak; gidip gelinmesi mümkün yerlerdeki pazar, sergi, panayır, fuar, müze gibi ekonomik hayatın gelişmesiyle ilgili kuruluşlarla halkı ve talebeyi ilgilendirmek, onların buraları ziyaret etmelerine kılavuzluk etmek; ormancılığa ait bilgilerin arttırılmasına çalışmak ve ormanların faydalarını ve korunmalarını anlatmak; kurulmuş köy ormanlarının bakımıyla korunmasında ve yeniden kurulacakların kurulmasında yardım etmek;

3. Köyde ve yakın muhitlerde bulunan tarih eserleriyle memleket güzelliklerini teşkil eden tabii ve teknik kıymeti haiz eser ve anıtların onarılması; neslinin tükenmemesi ve körelmemesi lâzımgelen hayvan ve bitki cinslerinin tesbiti ve korunmasıyle ilgili işlerde muhtarlar, köylülerle ve ilgili diğer teşkillerle beraber çalışmak;

4. Köy hakının saadet ve felâketiyle ilgili bütün işlerde elden gelen her türlü yardımı yapmak, gerekli koruyucu tedbirleri almak ve bu gibi hallerde Hükümet teşkilâtını ilgilendiren işleri zamanında ilgililere yazı ile bildirmek veya gidip haber vermek;

5. Devletin ve köy halkının umumî menfaatleri ve mukadderatiyle ilgili Millî Müdafaa, imece, asker ailelerine yardım, orman ve köy yangınlarını söndürme, ortaklama ziraat ve nakil vasıtaları edinme, her türlü kooperatifleri kurma ve işletme gibi hususlarda köylülerle işbirliği yapmak ve bu işlerin icaplarına göre çalışmak;

6. Muhite ve temin edilecek vasıtalara göre köy gençlerinin yüzücü, kayakçı, güreşçi, binici, atıcı, avcı, bisiklet, motosiklet ve traktör kullanıcı gibi hareketli ve canlı vasıflarda yetiştirilmeleri için gereken her türlü teşebbüslerde bulunmak, mümkün olan tedbirleri almak ve bu hususların gerçekleşmesi için çalışmak.

Ziraat işleri için mümkün olan yerlerde vekâlet ziraat mütehassıslarıyle valilik ziraat müdür ve muallimlerinin mütalâaları alınır.

ON BİRİNCİ MADDE — Onuncu maddede yazılı işlerin gerçekleştirilmesi için ilgili köylüler bu kanunda yazılı esaslara göre ve diğer kanunlarda tesbit edilen hükümlere uygun olmak şartıyla eğitmen ve öğretmenlere yardım etmek ve onlarla işbirliği yapmak vazifesiyle mükelleftirler.

Bu mükellefiyetlerden kaçınanlarla işleri aksatanlar ve bu işlere fesat karıştıranlar hakkında eğitmen ve öğretmenlerin ihbarı üzerine ilk öğretim müfettişi tarafından yapılacak tetkik üzerine verilecek rapora nazaran takibe lüzum görüldüğü takdirde köyün bağlılığına göre kaymakam veya valinin yazacağı bir müzekkere ile Cumhuriyet müddeiumumiliğine gönderilir. Müddeiumumilik bu evrakı sulh mahkemesine tevdi eder ve mahkemece de bu hareketleri sabit görülenler üç günden on beş güne kadar hafif hapis veya beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Üçüncü bölüm

Okullara kabul ve devam

ON İKİNCİ MADDE — Köy okullarının çalışma zamanları, eğitmen ve öğretmenlerle bölge gezici öğretmen veya gezici başöğretmenleri ve ilk öğretim müfettişleri tarafından, köylülerin iş durumlarına, mevsimlerin ve köylerin hususiyetlerine göre birlikte tesbit edilir ve Maarif müdürlüğünce tetkik olunarak valiliğe tasdik ettirildikten sonra ilgililere bildirilir. köy okullarının çalışma müddetleri bir yıl içinde yedi aydan az olamaz.

Bu okullarda açılacak meslek kurslarının devam müddetleri ve çalışma usulleri Maarif vekilliginde tesbit edilir.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Köylerde her yıl eylül ayının sonuna kadar altı yaşını bitirmiş olanlar, ilk okula ve ilk okulu bitirdikten sonra, daha yüksek okullara devam etmiyenlerden on altı yaşını tamamlamamış bulunanlar varsa bunlar da birinci maddede yazılı meslek kurslarına devama mecburdurlar.

Eğitmen veya öğretmeni bulunan her köyün muhtarı, her yıl okul açılmadan on

beş gün evvel eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen veya gezici başöğretmenle birlikte bu esasa göre köyün mecburi öğrenim yaşında olan çocuklarının bir cetvelini tanzim ederek mühürler. Bu cetvelde adları yazılı çocuklardan okula devama mecbur olanlar, bu müddet içinde velilerine bildirilir.

Henüz nüfus hüviyet cüzdanı alınmamış çocuklar varsa bunların yaşları bu kullarca çocukları görmek suretiyle tâyinve tesbit edilerek içlerinden mecburi öğrenim çağında olanların adları cetvele yazılır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bölge pansiyonlu köy okullarına; bölgeye giren köylerden bu köylerin nüfus durumlarına göre en müstait çocuklar alınır. Bunlar bölge ilk öğretim müfettişinin veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenin başkanlığında bölge okulu başöğretmeniyle çocuk alınacak köyün eğitmen veya öğretmeni ve muhtarının gireceği bir (Bölge okulu kurulu) tarafından seçilir. Seçimde gözetilecek şartlar ve esaslar Maarif vekilliğince tesbit olunur. Bu çocuklar bölge okulunda pansiyonlu olarak köyü hesabına okutulur. Yiyecekleriyle yatak takımları kendi köylerinin ihtiyar meclislerince temin edilir.

Bu hususta köylüye tahmil olunacak mükellefiyetlerin nevi ve miktarının tâyin ve tahsilinde Köy kanunu hükümleri tatbik olunur.

Bu mükellefiyetlere karşı yapılacak itirazlarda ve bunların tetkik edilmesinde ve karara bağlanmasında 3664 sayılı kanun hükümlerine uyulur.

Pansiyonlu bölge köy okullarına bu okulların buldukları köylerle yakınındaki köylerin çocukları gündüzlü olarak da devam edebilirler.

ON BEŞİNCİ MADDE — Okula devam edemeyecek derecede hasta olan çocuğun velisi keyfiyeti gününde eğitmen veya öğretmene bildirir. Hastalığına kanaat getirilen çocuk, hasta olduğu günler için devamsız sayılmaz ve hakkında takibat yapılmaz. Çocuğa zaruri sebeplerle öğretmen, eğitmen veya başöğretmen tarafından bir ders yılı içinde on günü geçmemek üzere verilen izinlere müstenit okula gelmeyisler de takibat bakımından devamsızlık sayılmaz.

Henüz on altı yasını bitirmedikleri halde ilk okula devamları Maarif vekilliğince Medeni kanun bakımından şahsi halleri itibariyle mahzurlu görülenler akşam okullarına veya meslek kurslarına devama mecbur tutulurlar.

ON ALTINCI MADDE — On üçüncü ve on beşinci maddelerde yazılı olan sebeplerden gayri bir sebeple çocuğunu mecburi öğrenim kurslarına hiç göndermiyen veya gönderdikten sonra devamını temin etmiyen veliler hakkında aşağıda yazılı hükümler tatbik olunur :

1. Devam etmiyen çocuğun velisine eğitmen veya öğretmen tarafından en çok üç gün içinde muhtar vasıtasıyla çocuğun okula gönderilmemesi sebebinin bildirilmesi veya bir mazereti yoksa devamının temini yazılı olarak tebliğ edilir.

2. Bu tebliğ üzerine çocuk yine mazeretsiz olarak gelmezse öğretmen veya eğitmen tarafından en çok beş gün içinde keyfiyet muhtara ihbar edilir.

3. Bu ihbar üzerine muhtar ihtiyar meclisini hemen toplar ve bu meclise okula devam etmiyen veya gönderilmeyen çocuğun velisi hakkında her gelmediği gün için yirmi beş kuruştan yüz kuruşa kadar para cezası alınmasına en çok bir hafta içinde karar verilir ve çocuğun velisiyle muhtara ve ilgili eğitmen veya öğretmene tebliğ olunur.

4. Çocuğun okula gönderilmemesinden veya devamsızlığından dolayı eğitmen veya öğretmen tarafından birinci ve ikinci fıkrada yazılı tebliğ ve ihbar muamelesi, müddetleri içinde yapılmaz veya muhtara ihbar edildikten sonra da ihtiyar meclisi toplanıp müddeti içinde keyfiyeti bir karara bağlamazsa cezai takip düşer. Bu hallerde vaktinde tebliğ ve ihbarı yapmayan eğitmen ve öğretmenlere bu kanun-

da yazılı disiplin cezası ve muhtarlar ihtiyar meclisi âzaları hakkında da köy kanununun 27 nci maddesinde yazılı ceza tatbik olunur.

5. İhtiyar meclisleri tarafından verilecek kararlara karşı beş gün içinde veli, eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmen nahiye müdürlüğüne itirazda bulunabilirler. İtiraz yazı ile yapılır. Veliler ihtiyar meclislerine şifahi beyanda bulunarak zabıt tutulmak suretiyle de itiraz edebilirler. gezici öğretmen ve gezici baş öğretmenin itirazına eğitimci veya öğretmene yapılan tebliğ başlangıç sayılır.

Vilâyet merkez kazasına veya doğrudan doğruya diğer bir kazaya bağlı köylerde bu itiraz vali veya kaymakama yapılır.

Bu makamlarca verilen kararlar kesin olup başka hiç bir kazai veya idarî mercie başvurulamaz.

6. İki defa para cezasına mahkûm edildikten sonra çocuğunu okula göndermeyen veya devamını temin etmeyen veliler sulh mahkemelerince bir haftadan bir aya kadar hafif hapis cezasına mahkûm edilirler. Tekerrürü halinde evvelce verilen ceza iki kat olarak hükmolunur ve ayrıca beş liradan elli liraya kadar da hafif para cezasına mahkûm edilirler.

7. Çocukların okula gönderilmemesinden veya devamlarının temin edilmemesinden dolayı girişilecek takip, çocuğun velisi olan baba veya anası ve bunlar havyatta bulunmadıkları veya köyde olmadıkları takdirde okula karşı veliliği üstlerine alanlarla köyde oturan kanuni mümessilleri hakkında yapılır.

8. Kesinleşen para cezalarının tahsili Köy kanununun 66 nci maddesine göre yapılır.

ON YEDİNCİ MADDE — On altıncı madde hükmüne göre karar verilen para cezalarının tahsili imkânı olmadığı anlaşılırsa kesinleşen kararın bir örneği vali veya kaymakamlık yoluyla Cumhuriyet müddeiumumiliğine gönderilir. İhtiyar meclisince verilen karar müddeiumumilikçe bir lira için bir gün olmak üzere hapse çevrilerek infaz olunur. İnfaz sırasında karar altına alınan para cezası ödendiği takdirde umumî hükümlere göre hapsedildiği müddetin para cezasıyla mahsubu yapılarak mahkûm salıverilir.

Dördüncü bölüm

Talebinin ders araçları

ON SEKİZİNCİ MADDE — Mecburi öğrenim okullarına devam eden çocukların Maarif vekilliğince tesbit olunacak ders ve iş araçlarıyla sanat ve ziraat aletlerini çocukların velileri temin etmeye mecburdurlar. Bunu yapmayan çocuk velilerinden, eğitimci ve öğretmenlerle başöğretmenlerin, gezici öğretmenler veya gezici başöğretmenlerin yazılı teklifi üzerine bu araçları ve aletleri temine yetecek para üç gün içinde Köy kanununun altmış altıncı maddesine göre ihtiyar meclisi kararıyla velilerinden tahsil olunur. Tahsil olunan paralarla ihtiyar meclisleri çocuğun ihtiyaçlarını temin ederler.

ON DOKUZUNCU MADDE — Ders ve iş araçlarıyla sanat ve ziraat aletlerini tedarik edemeyecek kadar fakir olan ailelerin çocuklarının bu ihtiyaçlarını temin etmek maksadiyle köy bütçelerine tahsisat konulur.

Fakir ailelerin çocuk sayısı ve bu çocukların ihtiyaçlarına karşılık olmak üzere köy bütçelerine konacak tahsisat miktarı eğitimci, öğretmen, gezici öğretmen veya gezici başöğretmenin teklifi üzerine köy ihtiyar meclislerince kararlaştırılır.

YIRMİNCİ MADDE — 3803 sayılı kanunun 16 nci maddesine göre okulun sıra,

masa, yazı tahtası, harita, tebeşir, soba, odun, kömür, lâmba, petrol, süpürge gibi daimî ihtiyaçlarını temin etmek üzere köy bütçelerine köyün gelir kaynaklarıyla uygun olarak tahsisat konur.

Okulun bu ihtiyaçlarını bütçenin tanziminden bir ay evvel köy muhtar ve ihtiyar meclisine eğitim ve öğretmenler yazı ile bildirirler.

Köyün geliri müsait olduğu halde bu tahsisatı bütçelerine koymıyan muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında köyün bağlı bulunduğu vilâyet veya kaza idare heyetleri karariyle Köy kanununun yirmi yedinci maddesinde yazılı ceza tatbik olunur. Hükmolunan para cezasını vermiyenlerden bu para Tahsili emval kanununa göre tahsil edilir. İdare heyetlerinin bu husustaki kararları kesin olup bunlar aleyhine hiç bir mercie baş vurulamaz.

Bu maddeye göre tahsil olunan paralarla ve ihtiyar meclisi karariyle okulun birinci fıkrada yazılı ihtiyaçları temin olunur.

YIRMI BİRİNCİ MADDE — On dokuz, yirmi, yirmi iki ve yirmi üçüncü maddelerde yazılı işlerin karşılığı olan tahsisatı zamanında bütçelerine koymıyan köyler için bu tahsisat, bütçeleri tasdika salâhiyetli idare âmirleri tarafından doğrudan doğruya konulur.

Beşinci bölüm

Okul yapımı ve onarımı

YIRMI İKİNCİ MADDE — 3803 sayılı kanunun 16 ncı maddesine göre yapılacak köy okul binalarının yapılması ve onarılması için gereken tahsisatı gelirleri elverişli iken bütçelerine koymıyan veya koyupta karşılığı bulunduğu halde sebepsiz sarfetmiyen ve bu iş için lüzumlu arsa ile araç ve gereci zamanında sağlamıyan muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında yirminci maddenin üçüncü fıkrası hükmü tatbik olunur.

YIRMI ÜÇÜNCÜ MADDE — Bölge köy okulları binalarının veya bu binalara eklenecek dersane, yatakhane, yemekhane, hamam, çamaşırılık, ahır, depo ve işlik gibi yapıların ve bunlarla ilgili yolların, su yollarının yapılması ve onarılmasıyla bölge köylerinin ortak malları olarak tesis edilecek fidanlık, dutluk, kavaklık, çayırılık gibi kuruluşlar, bölgeye giren köylerde oturan köylülerin birlikte çalışmalarıyla ve gelir kaynaklarına uygun olarak bu köylerin bütçelerine her yıl için bu maksatla konulacak tahsisatla meydana getirilir.

Yirmi ikinci madde ile bu maddede yazılı işler için para ve imece olarak gerekli karşılık miktarı on dördüncü maddede adı geçen bölge okulu kurulunca tesbit edilir ve bölgeye giren köylerin bağlı buldukları valiliğe veya kaymakamlığa veya nahiye müdürlüğüne bildirilir.

Vali, kaymakam ve nahiye müdürleri, bu mükellefiyetlerden bedence ve malca yeterli gözönünde bulundurularak her köye düşen miktarı programa göre tesbit ederler ve her sene bütçelerin tanzimi sırasında ilgili köy muhtar ve ihtiyar meclislerine yazı ile bildirirler.

Vali, kaymakam ve nahiye müdürleri tarafından bildirilen imece ve paraya ait tahsisatı bütçeye koymıyan veya koyupta karşılığı bulunduğu halde bu işlere sebepsiz sarfetmiyen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında yirminci maddenin üçüncü fıkrası tatbik olunur.

Bölge okulundaki kurumlardan bölge içindeki köyler halkı beraberce faydalanırlar. Bu okullardan köylülere üretilmek üzere verilen tohumlar, fidanlar ve damızlıklar için hiç bir para alınmaz.

YIRMI DÖRDÜNCÜ MADDE — 3116 sayılı Orman kanununun 19 ncu maddesinde yazılı mektebe ait hüküm, öğretmenli veya eğitmenli, yatılı veya yatisız, pansiyonlu veya pansiyonsuz her tip köy ve bölge okullarıyla köy enstitüleri için de tatbik olunur.

Bu okullar için Devlet orman işletmesi bulunmayan yerlerde verilecek dikili ağaçlardan Devlet orman tarife bedeli alınmaz. İşletmeye açılan yerlerde verilecek kerestelik tomruklardan tarife bedeli hariç olmak üzere diğer bütün masraflar alınır.

YIRMI BEŞİNCİ MADDE — Köy halkından olan veya en az altı aydanberi köyde yerleşmiş bulunanlardan 18 yaşını bitiren ve 50 yaşını geçmeyen her vatanndaş, köy ve bölge okulları binalarının kurulmasına, bu binalara su temin edilmesine, okul yollarıyla bahçelerinin yapılmasına ve bunların onarılmasına munhasır işler tamamlanıncaya kadar yılda en çok yirmi gün çalışmaya mecbur tutulur.

Bu işlerde çalışma mükellefiyetine tabi tutulacak köylülerin defteri eğitmen ve öğretmen veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin de iştirâkiyle ihtiyar meclisleri tarafından tanzim olunur.

Bu defter tanzim edilirken mükelleflerin bedeni kudretleri ve bu işlerde çalışmaya mâni halleri gözönünde tutulur.

Tanzim edilen defter köyde mahallî âdete göre ilân olunur. İlândan 10 gün sonra bu defter köy bütçelerini tasdik edecek makama gönderilir. Bu makam, 10 gün içinde defterin bu kanun hükümlerine uygun bir surette tanzim edilmediğine bakar ve alâkahlar tarafından itiraz vâkı olmuş ise bu itirazları tetkik ve icabına göre tadil veya tasdik eder.

Çalışmaya mecbur olanlar yerlerine başkalarını çalıştırabilecekleri gibi çalışacakları günler için mahallî râyice göre amele ücretini vermek suretiyle de bu mükellefiyeti ifa edebilirler.

İsin nev'ine göre hayvanlı arabasıyla veya saban ve pulluk gibi ziraat aletleriyle birlikte çalışanların bir günlük hizmetleri üç gün sayılır.

Bu işler eğitmen, öğretmen, veya gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin teknik köy muhtar ve ihtiyar meclisinin idarî nazaretleri altında mahallî iklim ve halkın is mevsimi gözönünde bulundurularak yukarıda yazılı mükellefiyet defterine göre bir çalışma plânı dahilinde yapılır. Mükelleflerin bu maddeye göre iş gördükleri günlerin mahsuplarını gösteren defterde bunlar tarafından tutulur.

Köylerde arazi veya bahçeleri olanlar ve bunlardan yarıcılık veya işçi çalıştırmak şeklinde faydalanmakla beraber köy dışında oturanlar bu maddede yazılı yirmi günlük mükellefiyeti mahallî râyice göre işçi ücretini köy sandığına vattırmak suretiyle ifa ederler. Şu kadarki, bu ücretin tutarı köydeki arazi veya bahçelerinin bir yıllık arazi vergisinden fazla olamaz.

YIRMI ALTINCI MADDE — Yirmi beşinci maddede yazılı mükellefler arasından :

1. Mazeretsiz olarak işe gelmeyenler veya işden kaçanlardan çalışmadıkları her gün için köy ihtiyar meclisleri kararıyla mahallî rayice göre takdir olunacak amele ücreti alınır. Bu suretle alınacak ücretin mecmuu yirmi lirayı geçemez. Kararlar alâkahlara tebliğ olunur.

2. Kendilerinden amele ücreti alınmasına karar verilenler, tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde bu karar aleyhine mükellef oldukları işe gelmemelerinin mazerete müstenit olduğu veya ücretin mahallî rayice uygun bulunmadığı sebeplerine munhasır olmak üzere köylerin bağlılığına göre nahiye müdürlerine,

kaymakamlara veya valilere itirazda bulunabilirler. Bu makamlar tarafından ve-rilecek kararlar kesin olup aleyhine hiç bir mercie başvurulamaz.

3. Yukarıki fıkraya göre alınacak amele ücretleriyle yirmi beşinci maddenin son fıkrasına göre ödenecek işçi ücretlerini vermeyenlerden bu paralar Tahsili emval kanununa göre istîfa olunarak köy sandıklarına yatırılır.

4. Mükelleflerin yirmi beşinci maddeye göre çalıştırılmasında kayıtsızlığı ve-ya işi aksatacak fena halleri görülen muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları hakkında yir-minci maddenin üçüncü fıkrası hükmü tatbik olunur.

Mükellefiyet işlerinin teknik bakımından idaresinde kayıtsızlığı veya işi ak-satacak fena halleri görülen eğitimci, öğretmen, başöğretmen, gezici öğ-retmen ve gezici başöğretmenlere ilkin durumları yazı ile bildirilir. İkincisinde bu kanunda yazılı disiplin cezası verilir. Üçüncü defasında umumî hükümlere gö-re haklarında takibat yapılır.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Köy okullarıyla enstitülerinin her türlü ih-tiyaçları için köy sınırları içindeki araziden şahsi haklar mahfuz kalmak şartıy-le tedarik edilen taş, kireç ve kum gibi yapı gereçlerinden hiç bir vergi, resim ve harç alınmaz.

Okul ve enstitülerin yapılarında ve onarma işlerinde gerekli tuğla ve kerpiç-leri kesmek, kireci yakmak ve söndürmek için girişilen işler serbestçe hiç bir ver-gi, resim ve harca tabi olmaksızın yapılır. Bu maksatla açılan çukurlar iş bitin-ce kapatılır.

Ormanlardan çıkarılacak bu gibi mallar hakkında 3116 sayılı Orman kanunu-nun 23 ncü maddesi gereğince Orman idaresinden izin alınır.

Altıncı bölüm

Köy okullarına mahsus arazi

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Köy okulunun bulunduğu köy sınırı içinde-ki ziraat işlerine elverişli araziden öğretmen ve ailesinin geçimine, okul tale-besinin ders tatbikatına yetecek miktardaki arazinin okula tahsisi, satın alınması ve istimplâki aşağıda yazılı esaslara göre yapılır:

A) Bu arazinin yeri, miktarı, bölge ilk öğretim müfettişinin - bulunmadığı takdirde gezici başöğretmen veya öğretmenin - başkanlığında beş üyeli bir ku-rul tarafından tesbit ve mazbatası tanzim olunur. Bu kurul: 1. Bölge ilk öğre-tim müfettişi, 2. Köy muhtarı, 3. Köy ihtiyar meclisi üyelerinin aralarından seçecekleri bir üye, 4. Gezici başöğretmen veya gezici öğretmenin seçeceği bir öğretmen veya eğitimci, 5. Gezici başöğretmen veya gezici öğretmenden teşkil edilir.

1. Bu kurulca tanzim edilecek mazbatada gösterilen yer Devlet malı olduğu takdirde 3803 sayılı kanunun 12 nci maddesinin son fıkrası gözönünde tutularak mazbata valilik yoluyla Maliye vekilliğine gönderilir ve Maliye vekilliğinin tasvibiyle o yer parasız olarak köy okulu adına tahsis olunur.

2. Mazbatadaki yer hususi eşhasa ait ise mutasarrıfı veya zilyeti (A) fık-rasında yazılı kurul tarafından takdir edilecek bedeli kabul ettiği veya satmaya razı olduğu takdirde bu bedel köy sandığına ödenerek arazi köy okulu adına alınır.

3. Mazbatada gösterilen ve eşhasa ait olduğu anlaşılan yer yukarıki fıkraya göre sahibi veya zilyeti tarafından rızasıyla köy okulu adına devir ve ferağ olunmadığı takdirde o yer istimplâk yoluyla alınır.

4. Köy okulları için lüzumu olan yerin istimplâkine vali karar verir. Bu ka-

rar üzerine (A) fıkrasında yazılı kurul tarafından istimplâk edilecek yer için takdir edilen kıymet mahallî âdetlere göre ilân yoluyla mal sahiplerine veya zilyetlerine bildirilir. İlândan itibaren 15 gün içinde, alâkalılar rızalariyle takdir edilen bedeli kabul ile devir ve ferağ etmedikleri veya bu bedele karşı mahkemeye müracaatla itirazda buldukları takdirde istimplâk bedeli Ziraat bankasına ve bulunmayan yerlerde kaza mal sandıklarına yatırılır ve istimplâk olunacak yere okul adına elkonur.

5. Takdir edilen istimplâk bedelini kabul etmiyen alâkalılar yukarıki fıkrada yazılı ilândan itibaren 15 gün içinde mahkemeye müracaatla bu bedel hakkında itirazda bulunabilirler.

Dördüncü fıkrada yazılı ilânın yapıldığı yerde bulunmayan alâkalılar için itiraz müddeti ilânın icrasından itibaren üç aydır.

B) Okul için istimplâkine karar verilen yerin bedeli köy bütçesinden ödenir.

C) İstimlâk edilen veya satın alınan yerin ürünleri yalnız o yıla mahusu olmak üzere eken tarafından toplanır.

D) Satın alınan veya istimplâk edilen yer, köy hükmi şahsiyeti adına tapuya tescil olunur.

Köyün bağlılığına göre valilik veya kaymakamlık tarafından verilecek müzekkere üzerine tapu idareleri bu tescil işini yaparlar.

E) İstimlâk edilen yerin mutasarrıfının veya zilyedinin malûm olmaması veya oturdukları yerin bilinmemesi, A fıkrasının 4 numaralı bendi hükmü yerine getirilmiş bulunmak şartıyla o yere el konma işini durdurmaz.

El konacak yerin tahliye ve teslimi işi, köyün bağlılığına göre valilik veya kaymakamlık tarafından yazılacak müzekkere üzerine icra dairelerince bu maddenin A fıkrasının 4 ncü bendinde yazılı ilân yoluyla yapılmış olan tebligattan başka umumî hükümler dairesinde bir tebliğ yapılmaksızın icra ve infaz olunur.

F) Köy okulları için satın alınacak, tahsis veya istimplâk edilecek yerlerin tesbiti işlerinde mümkün olduğu takdirde valilik ziraat mütehassısı veya valilik ziraat müdür ve muallimleriyle sıhhat müdürlerinin veya hükûmet tabiplerinin ve Nafia müdürlüğünün mütalâası alınır.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Köy okullarına tahsis edilecek gayri menkullerin tesbiti için yapılacak tetkiklere esas olmak üzere yirmi sekizinci maddede yazılı kurul ve salâhiyetli memurlarca ilgili köylülerden istenecek malûmat geciktirmeden verilir. Bu malûmatı vermeyenler veya doğru olarak bildirmiyenler sulh mahkemelerince üç günden bir aya kadar hafif hapis veya beş liradan yirmi beş liraya kadar hafif para cezasına çarptırılırlar.

OTUZUNCU MADDE — Okula tahsis edilen arazi üzerinde meydana getirilen gayrimenkuller ve tesisler okulun bulunduğu köyün malıdır. Bunlar vazifeli eğitimci veya öğretmen tarafından kullanılır.

Yedinci bölüm

Köy eğitimci, öğretmen, gezici başöğretmen ve gezici öğretmenlerinin mükâfatlandırılması ve cezalandırılması

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Eğitimci, öğretmen, gezici başöğretmen ve gezici öğretmenler 3238 sayılı kanunun birinci, 3803 sayılı kanunun altıncı maddelerinde ve bu kanunda yazılı işleri yaparlarken vazifelerinde gösterdikleri başarıların derecesine göre aşağıda yazılı şekillerde mükâfatlandırılırlar:

1. Üstün başarılı sayılmak;

2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak;
3. Köydeki bir tesise adı verilmek;
4. Ülkü eri sayılmak.

1. Üstün başarılı sayılmak:

Vazifelerini olağan üstü bir başarıyla yapanlar için bölge ilk öğretim müfettişinin teklifiyle her yıl mart ayı içinde köy enstitüleri müdürlüklerince bir başarı listesi hazırlanarak mütalâalarıyla birlikte ilgili valiliklerin maarif müdürlüğüne verilir. Maarif müdürleri kanaatlerini yazarak listeyi valilik yoluyla Maarif vekilliğine gönderirler Listeye girenlerin adları o yıl 17 nisanda gazete ve radyo vasıtasıyla ilân edilir.

2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak:

Kültür bakımından kuvvetlendirilmesi lâzımeğlen, tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklar hüküm süren, yurt sınırlarına yakın bulunan, ana münakale yollarından uzak olan köylerde vazife gören, mahallin güç şartlarını yenerek öğrenimi geniş bir alana yayan ve işlerini ardı ardına beş yıl olağanüstü bir başarıyla yapan, bulunduğu köyün yetişkin halkının bu müddet için de en az onda birini okur yazar hale getirenlerin adları, mezun oldukları enstitülerde hazırlanan (Köye hizmet edenler anıtı) na yazılır.

Bu maddede yazılı vasıfları haiz köylerin hangi köyler olduğu bölge ilk öğretim müfettişinin teklifi üzerine 8 nci maddede adı geçen (Valilik köy öğretmen ve eğitimleri disiplin kurulu) tarafından tesbit edilerek her ders yılı başında ilgililere bildirilir.

3. Köydeki bir tesise adı verilmek :

Köye daimî şekilde faydalı olabilecek vasıflarda ve olağanüstü bir çalışma ile meydana gelebilecek işleri yapanların bu köylerde yeniden yapılan yol, çeşme, kanal, hamam, çamaşırılık, bahçe, koru, kavaklık, çayırılık, değirmen, elektrik santrali, köprü, kooperatif gibi yeni bir tesise adları verilir. Bu gibilerin adları eserin uygun düşen bir yerine daimî olarak kalacak şekilde yazılır.

4. Ülkü eri sayılmak :

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında yazılı esaslara göre hareket ederek köyün öğretim, eğitim, ziraat, sanat işlerinde birbiri ardınca on yıl hizmet edenler ve bu işlerde olağanüstü başarı gösterenler (Ülkü eri) sayılırlar ve Maarif vekilliğince tesbit edilip verilecek ay yıldızı havi bir işareti taşırlar.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Otuz birinci maddede yazılı şekillere göre başarıları görülen eğitimci ve öğretmenler, gezici öğretmen veya gezici başöğretmen ve ilk öğretim müfettişinin; gezici başöğretmenler ve gezici öğretmenler de ilk öğretim müfettişinin teklifi ve (kaza köy öğretmen ve eğitimleri disiplin kurulları) kararlarının ilgili valiliklerce tasdikıyla mükâfatlandırılırlar.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Köy öğretmen, eğitimci, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerine işledikleri disiplin suçlarının derecesine göre aşağıda yazılı cezalar verilir :

1. İşinde kusurlu sayılmak;
2. Ücreti kesilmek;
3. Meslekten çıkarılmak.

1. İşinde kusurlu sayılmak :

Vazifelerinde kusurları görülenlere bu kusurları düzelttirilecek şekilde yazı ile bildirilir.

2. Ücreti kesilmek :

Vazifesini aksatmağa teşebbüs eden, aksatan, yapmıyanlar, köyü, okulu ve talebeyi zarara uğrattığı sabit olanlar üç günlükten on beş günlüğe kadar ücret kesilme cezasına çarptırılırlar. Bu hal bir ders yılı içinde ikinci defa tekrarlanırsa bu gibilere altı günlükten bir aylığa kadar ücret kesilme cezası verilir.

Bu fiilin aynı ders yılı içinde üçüncü defa tekrarı halinde meslekten çıkarılmak cezası tatbik olunur.

3. Meslekten çıkarılmak:

Bu kanunda yazılı hükümleri yapmakla mükellef olanları, vazifelerini aksatmağa tahrik ettikleri eğitimci öğretmenlik, öğretmenlik, gezici öğretmenlik ve başöğretmenlik şerefini ihlâl edici hareketlerde buldukları veya iffetsizlikleri sabit olanlar Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere meslekten çıkarılırlar.

İşinde kusurlu sayılma cezası eğitimci öğretmen ve öğretmenlere gezici başöğretmen ve gezici öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere de ilk öğretim müfettişi veya Maarif müdürü tarafından verilir. Bu cezaya itiraz edilemez.

Diğer cezalar öğretmen ve eğitimcilere yedinci maddede yazılı kurul tarafından verilir.

Bu kurulların kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde (Valilik köy öğretmen ve eğitimcileri disiplin kurulu) na itiraz edilebilir. Bu kurulca, itiraz üzerine ücret kesilme cezası hakkında kesin olarak karar verilir.

Eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere verilecek meslekten çıkarılmak kararı alâkalılar tarafından itiraz edilsin edilmesin Maarif vekilliği İnzibat komisyonunun resen tetkikına tabi olup bu komisyonun kararıyle kesinleşir.

Disiplin cezasını gerektiren bir hareket aynı zamanda Türk Ceza kanununun hükümlerine göre bir suç teşkil etmekte ise umumî hükümler dairesinde ayrıca takibat yapılır.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Disiplin cezasını gerektiren fiiller için:

a) Eğitimci öğretmenler hakkındaki tahkikatı gezici öğretmen veya gezici başöğretmen veya bölge ilk öğretim müfettişi;

b) Gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler hakkındaki tahkikatı da bölge ilk öğretim müfettişi yapar.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Mazeretsiz ve izinsiz olarak vazifelerinden ayrılan eğitimci öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlerin aylık ücretlerinden her devamsızlık günü için bir günlük ücretinin iki katı kesilir.

Bu hal bir ders yılı içinde aralı veya arasız yirmi günü geçerse birinci fıkrada yazılı «Ücretten kesmek» cezası bir misli artırılır.

Aynı yıl içinde bu hal kırk günden fazla olursa terfileri dört sene sonraya bırakılır.

Devamsızlık yukarıki fıkrada yazılı şekilde bir yıl içinde iki defa tekrarlanırsa «Meslekten çıkarılmak» cezası verilir.

Bu maddede yazılı ücret kesilmek muamelesi İlk öğretim müfettişleri tarafından yapılır.

OTUZ ALTINCI MADDE — «Meslekten çıkarılmak» cezasına uğrayanlar, 3803 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmüne tabi tutulurlar.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Gezici öğretmenlere ve gezici başöğretmenlere, sekizinci maddede yazılı kurul tarafından verilen cezalara karşı Maarif vekilliği inzibat komisyonuna on beş gün içinde itiraz edilebilir. Bu komisyonca kesin karar verilir.

Sekizinci bölüm

Köy enstitüleri ve bu enstitülerin köy okullarıyla ilgili işleri

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Köy enstitüleri müdürleri, bu kanunda yazılı işlerin düzgün bir şekilde yapılması için, kesimlerine giren köylerde çalışan öğretmen, öğretmen, gezici öğretmen, gezici baş öğretmen ve bölge ilk öğretim müfettişlerine ellerindeki bütün vasıtalarla gereken yardımları zamanında yaparlar ve onların işlerini takip ederler.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Köy enstitüsü idareleri, enstitünün kesimine giren bütün köyleri tesbit ve tetkik ederek bu köylerin her biri hakkında gereken bilgileri toplarlar. Köylerin durumlarına ve ihtiyaçlarına göre enstitüden mezun olacak öğretmen ve öğretmenlerin gönderilecekleri köylerle bu köylerden ikinci maddeye göre teşkil edilecek bölgeler hakkındaki tekliflerini Maarif müdürlüklerine bildirirler. Bu teklifler valiliğin mütalâası ile beraber tasdik edilmek üzere Maarif vekilliğine gönderilir.

Enstitü idareleri, enstitüde çalışan öğretmenler vasıtasıyla bu köylerde mezunlarının yapacakları işleri plânlaştırarak öğretmen ve öğretmenlere enstitüden mezun olmazdan evvel bildirirler. 3803 sayılı kanunun on birinci maddesine göre mezunlara alet, tohum gibi şeyleri ve hayvanları verirler.

KIRKINCI MADDE — Köy enstitülerinde bulunan öğretmenlerle talebe ve öğretmen namzetlerinin her türlü köy işlerinde çalışmalarını temin maksadiyle her enstitüye dolayında bulunan lüzumu kadar köy okulundan bir tatbikat bölgesi ayrılır.

Bu bölgeye girecek köylerin birinci maddede yazılı köy okul tiplerinin tamamını içine alması ve en az üç gezici öğretmenlik veya gezici başöğretmenlik bölgesi genişliğinde olması şarttır.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Köy enstitüsü öğretmenleri, kırkinci maddede tesbit edilen tatbikat alanında iş görürlerken tahkikat ve sicil verme işleri hariç olmak üzere 3238 sayılı kanuna göre gezici öğretmenlik ve gezici başöğretmenlik vazifesiyle salâhiyet ve mesuliyetini haizdirler. Bu öğretmenlerin enstitüdeki asli vazifeleri gözönünde tutularak tatbikat bölgesi köylerinde her yıl ne gibi işleri görebilecekleri enstitü öğretmenler kurulunca tesbit edilir ve plânlaştırılır. İlgililer bu plânlara göre çalışırlar.

KIRK İKİNCİ MADDE — Valiliklerin köy enstitülerine bağlı köylerinde yapılması gerekli işlerin öğretmen ve öğretmenler tarafından vaktinde yapılamıyacağı anlaşılırsa gezici öğretmen ve gezici başöğretmen veya bölge ilk öğretim müfettişlerinin teklifi üzerine köy enstitüleri idareleri, bu köylerde yapılacak işleri bitirmek üzere öğretmenlerin başkanlığında enstitü talebesinden gruplar gönderirler. Bu talebe ve öğretmenlerin zaruri yol masrafları ile köylerde kalacakları zamana ait yiyecek masrafları enstitü tahsisatından ödenir.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Öğitmen ve öğretmenler için köy enstitüleri idarelerince icabında kurslar açılır. Öğitmen ve öğretmenlerin bu kurslara gelip gitme zaruri yol paraları ve kursta buldukları müddetçe yiyecek masrafları enstitü tahsisatından ödenir.

Dokuzuncu bölüm

Köy enstitülerinde vazife görenlerin tâyin, terfi, mükâfatlandırma ve cezalandırma şekilleri

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Köy enstitülerinde öğretmenliğe yeni tâyin edilmiş ve başka bir okulda öğretmenlik yapmamış olanların stajiyerlik müddetleri bir yıldan üç yıla kadar devam eder.

Bunların stajiyerlikte muvaffak olup olmadıkları; enstitü müdür ve müdür muavinleriyle stajiyerin okuttuğu dersle yakından ilgili iki enstitü öğretmeninden teşkil edilecek bir kurulun çoklukla verecekleri kararlarla tesbit edilir ve mazbataları Maarif müdürlüğü yoluyla Maarif vekilliğine gönderilir.

Stajiyerin enstitüdeki işine son verilmesi veya öğretmenliğe geçirilmesi; Maarif vekilliğince kararlaştırılır.

Öğretmenliğe geçirilenlerin stajiyerlikte buldukları müddet tekaütlüklerinde fiili hizmet sayılır.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — 3803 sayılı kanunun on yedinci maddesine göre işe alınacak usta öğreticiler ilkin köy enstitüsü müdürlüklerince gündelikle tâyin edilirler. Bunlar iki sene çalıştırılabilir. Başarısı görülenler ikinci yıl sonunda vekillikçe daimî ücretliler kadrosuna geçirilebilir.

KIRK ALTINCI MADDE — Köy enstitülerinde maaş, ücret veya gündelikle vazife görenler, enstitü müdürlüğünce, Maarif vekilliğinin tesbit ettiği esaslar ve programlar dairesinde kendilerine verilecek işlerde, her hafta pazartesi sabahından cumartesi saat on üçe kadar çalışırlar. Tatil gün ve saatlerinde her türlü tatbiklerin ve tetkiklerin yapıldığı zamanlarda lüzumuna göre hep beraber veya nöbetle iş görürler.

Öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemler, vazifeli oldukları günlerde köy enstitüsü idarelerince tabelaya konarak yedirilirler ve enstitü taşıtlarından faydalanırlar. Bunlar için hiç bir para alınmaz.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur usta öğretici ve müstahdemlerin oturdukları evlerin dolayında her ev için yarım hektarı geçmemek üzere arazi ayrılır. Bunlar, o araziyi örnek olabilecek şekilde aileleriyle birlikte işlerler; aile ihtiyacını karşılayacak sayıda hayvan besleyebilirler. Elde edilen ürünlerden kendileri faydalanırlar. Bunun için hiç bir para alınmaz.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Köy enstitüsü öğretmenlerine enstitü öğretmenler kurulu kararıyla ve nöbetle müdürleri tarafından yılda iki ayı geçmemek üzere tatil izni verilir. Bu müddet aralıklı da olabilir.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmenler, memurlar, müstahdemler ve usta öğreticiler, başarılarının derecesine göre aşağıda yazılı şekilde mükâfatlandırılırlar:

1. İşinde başarılı sayılmak;
2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak;
3. Köylerde yeni bir tesise adı verilmek;
4. Ülkü eri sayılmak.

1. İşinde başarılı sayılmak:

Vazifelerini olaganüstü bir başarı ile yaptıkları sabit olanlar için vekillik müfettişlerinin veya enstitü müdürlerinin teklifiyle her yıl mart ayı içinde Maarif ve

killiğince bir başarı listesi hazırlanır. Bu listeye girenlerin adları o yıl 17 nisanda gazete ve radyo vasıtasıyla ilân edilir.

2. Köye hizmet edenler anıtına adı yazılmak :

Talebesinin çoğu kültür bakımından kuvvetlendirilmesi lâzımgelen kesimlerden alınan, kesimlerinde tehlikeli ve bulaşıcı hastalıklar hüküm süren, yurt sınırlarına yakın ve umumî münakale yollarından uzak yerlerde açılan köy enstitülerinde vazife gören ve ardı ardınca beş yıl olağanüstü başarı gösterenlerin adları, çalıştıkları enstitülerdeki «Köye hizmet edenler anıtı» na yazılır. Bu vasıflardaki enstitülerin hangileri olduğu Maarif vekilliğince tesbit edilir.

3. Köyde yeni bir tesise adı verilmek :

Olağanüstü bir çalışma ile enstitüye veya enstitünün tatbikat bölgesindeki köylerden birine daimî surette faydası dokunacak iş görenlerin adları kendi çalışmalarıyla meydana getirilen yeni tesislerden birine verilir.

4. Ülkü eri sayılmak :

Enstitünün öğretim, eğitim, ziraat, sanat işlerinde aralıksız on yıl çalışan ve olağanüstü bir başarı gösterenler, «Ülkü eri» sayılırlar ve Maarif vekilliğince bu unvanı belirtecek ve ay yıldızı ihtiva edecek şekilde tesbit olunan bir işareti taşırlar.

ELLİNCİ MADDE — Kırk dokuzuncu maddede yazılı mükâfatlandırma ve terfi ile ilgili işler, köy enstitüsü müdürleri ve Maarif vekilliği müfettişlerinin teklifi üzerine veya doğrudan doğruya Maarif vekilliğince tetkik edilerek sona erdirilir.

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur, usta öğretici ve müstahdemler suçlarının derecesine göre aşağıda yazılı cezalara çarptırılırlar :

1. İşinde kusurlu sayılmak;
2. Ücret veya maaş kesilmek;
3. Enstitüdeki işlerden çıkarılmak;
4. Meslekten çıkarılmak.

1. İşinde kusurlu sayılmak :

Vazifelerini yapmakta ihmali görülenler işlerinde kusurlu sayılırlar. Kusurlarını düzeltmeleri kendilerine yazıyla bildirilir.

2. Ücret veya maaş kesilmek:

Vazifelerini yapmayanların veya vazifelerini yapanlara engel olanların; enstitüyü herhangi bir şekilde zarara uğrattığı sabit olanların; fiillerinin mahiyet ve derecesine göre üç günlükten on beş günlüğe kadar maaşları veya ücretleri kesilir. Bu fiillerin aynı ders senesi içinde tekrar yapılması halinde altı günden bir aya kadar ücret veya maaş kesilme cezası verilir.

3. Enstitülerdeki işlerden çıkarılmak:

Talebesine ve köy enstitüsü mensuplarına iftira eden ve ettirenlerle bir yılda iki defadan fazla maaş veya ücret kesilme cezası alanlara ve bu kanunda yazılı işleri yapmakla mükellef olanları, vazifelerini aksatmaya tahrik edenlere; öğretmenlik, usta öğreticilik, memurluk ve enstitü şerefine uymıyacak hareketleri görülenlere; enstitüdeki işlerinden çıkarılmak cezası verilir.

4. Meslekten çıkarılmak:

Haysiyetsizliği, iffetsizliği ve vazifesinde bırakılmasına mâni bir suiistimali sabit olanlar, buldukları işten Devlet hizmetinde kullanılmamak üzere çıkarılırlar .

Disiplin cezasını gerektiren bir hareket aynı zamanda Türk Ceza kanununun hükümlerine göre bir suç teşkil etmekte ise umumî hükümler dairesinde ayrıca takibat yapılır.

ELLİ İKİNCİ MADDE — İşte kusurlu sayılmak cezası, gereken tetkikleri yapmak suretiyle enstitü müdürü tarafından verilir ve Vekillığe bildirilir.

Ücret veya maaş kesilmek cezası, enstitü müdürünün raporlarıyla; diğer cezalar Vekillik müfettişleriyle enstitü müdürünün veya Maarif müdürüyle enstitü müdürünün müşterek raporlarıyla tahkik ve tesbit edilerek Maarif vekilliği inzıbat komisyonunca kararlaştırılır.

Enstitü müdürü hakkında verilecek cezalar hangi derece de olursa olsun Vekillik müfettişlerinin raporlarıyla ve Maarif vekilliği inzıbat komisyonunca karara bağlanır.

İşinde kusurlu sayılma cezası kesindir. Buna itiraz olunamaz. Diğer cezalar için umumî hükümler dairesinde ve ilgiliye kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde idarî kaza merciine başvurulabilir.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Köy enstitülerinde vazife gören öğretmen, memur usta öğretici ve müstahdemlerden aşağıda yazılı halleri görülenler, istifa etmiş sayılırlar:

1. Vazifesine yeni tâyin edilip mazeretsiz olarak on beş gün içinde işine başlamamak;
2. Tatil izni sonunda mazeretleri olmadan vaktinde işlerine gelmemek;
3. Mazeretsiz olarak aralıksız bir hafta işine devam etmemek;
4. Bir ders yılı içinde mazeretsiz ve aralıklı olarak bir ay vazifelerine gelmemiş olmak.

Bunlardan mecburi hizmete tabi olanlar hakkında kanunlarına göre ayrıca takibat yapılır.

Onuncu bölüm

Müteferrik maddeler

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunda yazılı vazifeleri gören eğitimci, öğretmen, usta öğretici, gezici öğretmen ve gezici başöğretmen, müfettiş, muhtar ve ihtiyar meclisi âzaları ile bu vazifelerle ilgili işleri yapmaya memur edilenlerden birisine veya kurullarına karşı işlenecek ve Türk Ceza kanununun ikinci kitabının üçüncü babının dokuzuncu faslında ve dördüncü babının üçüncü faslında ve dokuzuncu babının ikinci ve yedinci faslında mevcut cezalarla ilgili görülecek suçlardan Ağır ceza mahkemesinin vazifesi dışında kalanlar; Cumhuriyet müddei umumiğinin iddianamesiyle doğrudan doğruya mahkemeye verilir.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — 1609 sayılı kanun hükümlerine temas eden bir suç işleyen eğitimci ve öğretmenler, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler o kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı memurlar hakkında yapılacak muameleye tabi tutulurlar.

ELLİ ALTINCI MADDE — Köy enstitülerinden ve eğitimci kurslarından mezun olanlara, köylerdeki sağlık vazifelerini yaptıkları esnada faydalanacakları acele sıhhi imdada mahsus malzemeyi havi birer sıhhat çantasını; Sıhhat ve içtimai muavenet vekâleti, bütçesinden temin eder.

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Köy enstitülerini en yakın istasyon, iskele, ka-

za ve valilik merkezine bağlıyan yol ilgili vekillik veya valiliklerce en kısa zamanda yaptırılır.

Bu enstitülere en yakın duraklar ve iskeleler en kısa bir zamanda ilgili vekillikçe yükletme ve boşoltmaya elverişli hale getirilir.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Köy enstitülerinin ve köy okullarının her türlü muhabere evrakı diğer resmî teşkillerin evrakı gibi köy posta teşkilâtı vasıtasıyla getirilip götürülür.

Bu kurumlar resmî işlerinde köy ve jandarma telefonlarından parasız faydalanırlar.

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — Bu kanunun on üç, on dört, on dokuz, yirmi, yirmi iki, yirmi üç, yirmi dört, yirmi beş ve yirmi sekizinci maddelerinde, 3803 sayılı kanunun on iki, on dört, on altıncı maddelerinde yazılı hizmetler; 422 sayılı Köy kanununun on ikinci maddesiyle mecburi sayılan işlerdendir.

Köyün mecburi işleriyle bu kanunda yazılı diğer işlerin vaktinde ve gereken şekilde yapılıp yapılmadıklarını vali, kaymakam ve nahiye müdürleri takip ve murakabe ederler.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılı okullar yılda iki ayı geçmemek üzere tatil edilir.

Eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen, gezici başöğretmenler her türlü tatil müddetince ücretlerini tam olarak alırlar.

Eğitmen ve öğretmenlerin izinlerinin başlangıç ve sonunu gezici öğretmen veya gezici başöğretmenler, gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlerinkini de bölge ilk öğretim müfettişleri tâyin ve takip ederler.

Okulla ilgili çalışma zamanları içinde mazeretleri dolayısıyla eğitmen ve öğretmenlere gezici öğretmen veya gezici baş öğretmenler, gezici öğretmenlerle gezici başöğretmenlere de bölge ilk öğretim müfettişi tarafından mecmuu yılda bir haftayı geçmemek şartıyla izin verilebilir.

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Köy enstitüsü binalarından birini veya bir köy okulu binasını Maarif vekilliğince verilecek plânlara göre yaptıran veya bu okul ve enstitülere tarla, bağ, bahçe, fidanlık, değirmen gibi bir gayrimenkulü bağlışlıyan iyilik severlerin veya hayır müesseselerinin adları bunlara daimî olarak anılmak üzere verilir.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Köy enstitülerinde ve okullarındaki öğretmen eğitmen, talebenin ve köy halkının ihtiyaçları gözönünde tutularak, ana statüsü Maarif vekilliğince hazırlanan ve bu vekilliğin murakabesi altında işletilen birer (Köy enstitüsü veya okulu istihlâk veya istihsal kooperatifi) kurulabilir.

Ortaklarına kazanç dağıtmıyacak olan enstitü ve okul istihlâk veya istihsal kooperatiflerinden hiç bir vergi, resim ve harç alınmaz.

Bu kooperatifler kendi aralarında ana statüsü Maarif vekilliğince kabul ve tasdik edilen ve bu vekilliğin murakabesi altında işletilen «Kooperatifler birliği» kurabilirler.

Bu kooperatifler ve birlikleri; köy içinde tedariki mümkün olmamak ve köy okullarıyla enstitülerinin kanunlarla tâyin edilmiş maksatlarını gerçekleştir-meye yaramak şartıyla köy halkının muhtaç olduğu eşyayı da satabilirler.

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Köy enstitülerine kabul edilen talebeden başımsızlıkları yüzünden aynı sınıfta üst üste iki ders yılı kalanlarla ayrı ayrı sınıflarda iki defa kalanlar enstitüden çıkarılırlar.

Çıkarılanlar hakkında 3803 sayılı kanunun dördüncü maddesi hükmü tatbik olunur.

Bunlardan köye faydalı sanatkâr olabilecekleri enstitü öğretmenler kurulunca kararlaştırılanlara yapabilecekleri işlere göre birer belge verilir.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — 3803 sayılı kanunun on sekizinci maddesinde yazılı «Sağlık ve içtimai yardım sandığı»nın alacakları, Devlet emvaline mahsus hak ve rüçhanları haizdir. Bu sandığın gelirleri faiz ve kazançları hiç bir harç, vergi ve resme tabi değildir.

Sandığın paraları; ilgili eğitim, öğretmen ve müfettişler tarafından başkalarına temlik edilemez ve şahsi borçları için de haczolunamaz.

Yardımlar sandık âzasına aşağıda yazılı hallerde yapılır :

1. Vazifesi başında kazaya uğrayanların sakatlanmalarında veya ölümlerinde, (Bu hüküm köy enstitüsü talebesine de şâmindir);

2. Ailelerinin ölümlerinde, hastalıklarında, çocuklarının doğumunda;

3. Hayvanlarının vazife esnasında ölmeleri veya kazaya uğramalarında;

4. Evlerinin veya eşyasının tamamen yanması halinde;

5. Evlenmelerinde.

Sandık âzasına istihsal vasıtası edinme, işlik tesis etme, tetkik seyahati yapma, çocuklarını okutma gibi sebeplerle de sandıktan ödünç para verilebilir.

ALTMİŞ BESİNCİ MADDE — 3803 sayılı kanunun on sekizinci maddesine göre kurulan köy öğretmenleri tekaüt, sağlık ve içtimai yardım sandıklarında çalıştırılacak müstahdemler, memurlar 3656 sayılı kanun hükümlerince yapılacak bir nizamnameye göre tekaüt edilirler. Bunların tekaüdiyeleri çalıştıkları sandıklardan ödenir.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Köy eğitimcileri, Köy enstitüsü mezunu öğretmenler, Köy enstitüsünde vazife gören öğretmen, usta öğretici ve memurlarla gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler, bölge ilk öğretim müfettişleri 3803 sayılı kanunun 18 nci maddesine göre kurulan «Köy öğretmenleri Sağlık ve içtimai yardım sandığı»nın âzasıdır.

Eğitmen, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenler, okullarla ilgili işletmelerden elde ettikleri sâfi ürünlerin Maarif vekilliğinin takdiriyle yüzde ikisinden yüzde besine kadar olanını, her yıl bu sandığa yardım hissesi olarak vermekle mükelleftirler.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — Bu kanunun birinci maddesinde yazılı okul ve kurslarla ilgili işlerin görülmesinde eğitim, öğretmen, gezici öğretmen ve gezici başöğretmenlere yardım etmek ve vazifeleri iki yıl sürmek üzere her okul için üçer üyeli birer «Köy okulu yardım kurulu» teşkil edilebilir. Bu üyeler gezici öğretmen veya gezici başöğretmen ve bölge ilk öğretim müfettişi tarafından köy halkının yirmi ile elli yaş arasında bulunanlarından seçilir.

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Bu kanunda yazılı vazifeleri görenlerle işbirliği yapan köy muhtarlarından, ihtiyar meclisi âzalarından, bölge köy okulu kurullarıyla köy okulu yardım kurulları üyelerinden ve gönüllü olarak bu işbirliğine katılan köylülerden, katıldıkları işlerde dört yıl üstün başarı ile çalıştıkları bölge gezici öğretmen veya gezici başöğretmen ve ilk öğretim müfettişleri tarafından tesbit edilenler (Valilik köy öğretmen ve eğitimcileri disiplin kurulu) kararile «Yardım erisi» sayılırlar.

Bu gibilerin adları Maarif vekilliğince radyo ve diğer yayınlarla her yıl on yedi nisanda ilân olunur.

Yardım erlerinin şahsi emek ve gayretleriyle köyde yeniden meydana getirdikleri, bölge ilk öğretim müfettişinin raporiyle sabit olan bir tesise (Valilik köy öğretmen ve eğitimcileri disiplin kurulu) kararıyla bunların adları verilir.

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Köy enstitülerine ve köy okullarına paralı veya parasız olarak tahsis, temlik ve tescil edilen bütün gayrimenkullerin ferağ ve intikal muameleleriyle bu muamelelerle ilgili olarak tanzim edilecek kâğıtlar ve senetlerden her türlü vergi, harç ve resim alınmaz.

YETMİŞİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden yürürlüğe girer.

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

20 haziran 1942

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	20 . VI . 1942 ve 1/789								
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cumhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	20 . VI . 1942 ve 4/468								
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	<table><thead><tr><th>Cilt</th><th>Sayfa</th></tr></thead><tbody><tr><td>24</td><td>134,135:137</td></tr><tr><td>25</td><td>202</td></tr><tr><td>26</td><td>52:64,67:94,106:114,137:151,159,191, 204:218,237:252,254,273:274,274:277</td></tr></tbody></table>	Cilt	Sayfa	24	134,135:137	25	202	26	52:64,67:94,106:114,137:151,159,191, 204:218,237:252,254,273:274,274:277
Cilt	Sayfa									
24	134,135:137									
25	202									
26	52:64,67:94,106:114,137:151,159,191, 204:218,237:252,254,273:274,274:277									